

Briselē, 13.9.2017.
SWD(2017) 305 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

PRIEKŠLIKUMS EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI

**par satvaru nepersonizētu datu brīvai apritei Eiropas Savienībā
par satvaru nepersonizētu datu brīvai apritei Eiropas Savienībā**

{COM(2017) 495 final}
{SWD(2017) 304 final}

Kopsavilkums
Ietekmes novērtējums attiecībā uz <i>tiesību akta priekšlikumu par ES satvaru datu brīvai aprītei</i>
A. Rīcības nepieciešamība
Kādēļ? Kāda problēma tiek risināta?
Iespēju izveidot datu ekonomiku un gūt ar datu apriti saistīto jauno tehnoloģiju sniegtās priekšrocības Eiropas Savienībā kavē vairāki šķēršļi datu mobilitātei, un tas ietekmē uzņēmumus un to darbību vienotajā tirgū. Šajā sakarā šķēršļi datu mobilitātei ES vienotajā tirgū ir atzīta par pamatproblēmu. Galvenie problēmas iemesli – likumdošanas un administratīvie datu atrašanās vietas ierobežojumi; ar datu atrašanās vietu saistītā juridiskā nenoteiktība un nepietiekamā uzticēšanās tirgum; un atkarība no viena pakalpojumu sniedzēja, kas tādējādi kavē datu mobilitāti visiem datu glabāšanas un/vai tālākas apstrādes pakalpojumu sniedzējiem visās IT sistēmās.
Ko paredzēts panākt ar šo iniciatīvu?
Šīs iniciatīvas mērķis ir padarīt datu glabāšanas un/vai apstrādes pakalpojumu un darbību ES tirgu konkurētspējīgāku un integrētāku. Konkrētāk, tas nozīmē samazināt datu atrašanās vietas ierobežojumu skaitu un tvērumu, palielināt juridisko noteiktību; sekmēt datu pārrobežu pieejamību regulatīvās kontroles vajadzībām; uzlabot nosacījumus, kuru ievērošana lietotājiem ļauj mainīt datu glabāšanas un/vai apstrādes pakalpojumu sniedzēju vai pārvietot datus atpakaļ savās IT sistēmās; palielināt uzticēšanos pārrobežu datu glabāšanai un/vai apstrādei un šādas glabāšanas un/vai apstrādes drošību.
Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība?
Veidojot konkurētspējīgu Eiropas datu ekonomiku, ES rodas iespēja gūt labumu no apjomradītiem ietaupījumiem un datu glabāšanas un apstrādes pārrobežu līmenī. Ar rīcību dalībvalstu līmenī nevarētu panākt juridisko noteiktību, kas vajadzīga šādas uzņēmējdarbības veikšanai visā ES, vai risināt problēmu, kas saistīta ar datu glabāšanas un/vai apstrādes nozares uzplaukumam nepieciešamās uzticēšanās trūkumu. ES iejaukšanās arī sekmētu drošu datu glabāšanu visā ES teritorijā.

B. Risinājumi
Kādi normatīvi un nenormatīvi rīcībpolitiski risinājumi ir apsvērti? Vai ir izvēle, kurai tiek dota priekšroka? Kādēļ?
0 risinājums – pamatscenārijs. Šis risinājums neparedz izmaiņas ES rīcībpolitikā.
1. risinājums – nenormatīvas iniciatīvas. Šis risinājums sniegtu vadlīnijas par esošo ES instrumentu labāku īstenošanu salīdzinājumā ar dalībvalstu noteiktajiem nepamatotajiem datu atrašanās vietas ierobežojumiem. Datu pieejamība regulatīvās kontroles vajadzībām būtu jāsekmē atbilstīgi dalībvalstu spēkā esošajiem noteikumiem. ES līmeņa vadlīnijām par paraugpraksi būtu jāatvieglo mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzēju maiņa un datu pārvietošana pie cita pakalpojumu sniedzēja vai atpakaļ savā IT sistēmā.
2. risinājums – uz principiem balstīta normatīvā jeb likumdošanas iniciatīva un sadarbības satvars. Ar šo risinājumu ES tiktu ieviests datu brīvas aprītes princips, kas aizliedztu veikt nepamatotus datu atrašanās vietas pasākumus, ja vien tie nav pamatoti ar valsts drošības apsvērumiem, un ieviestu prasību paziņot visus jaunus datu atrašanās vietas pasākumus. Uzņēmumiem, kas glabā un/vai apstrādā savus datus citā dalībvalstī, būtu jāsniedz dati regulatīvajam iestādēm, ja tās pieprasītu tos saskaņā ar likumu. Vajadzētu būt iespējai mainīt mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzēju un pārvietot datus pie

cita pakalpojumu sniedzēja vai atpakaļ savā IT sistēmā, un ar īpašiem noteikumiem būtu jāsekmē ticami vienoti standarti un/vai sertifikācijas shēmas, kas attiecas uz datu glabāšanas un/vai apstrādes drošību. Dalībvalstu izraudzītajiem vienotajiem kontaktpunktiem un Eiropas rīcībpolitikas veidošanas grupai, kas ietver šādus kontaktpunktus, būtu jānodrošina informācijas apmaiņas un sadarbības iespēja izstrādāt vienotas pieejas un īstenot paraugprakses apmaiņu, kā arī ieviestu principu efektīva īstenošana.

A variants: - 2.a apakšrisinājums – šis apakšrisinājums paredzētu nevis tiesību akta noteikumus par datu pārvietošanu un šīs jomas kopregulēšanu, bet gan pašregulācijas pieeju, kas, mainot pakalpojuma sniedzēju vai datus pārvietojot atpakaļ savā IT sistēmā, uzlabotu datu pārvietošanas nosacījumus, arī attiecībā uz procesiem, termiņiem un iespējamām maksām. Saistībā ar ieviešanu datu glabāšanas un apstrādes drošības jautājumos šis apakšrisinājums paredzētu arī precizējumu par to, ka visas jau piemērojamās drošības prasības turpina piemērot profesionālajiem lietotājiem, kuri savus datus glabā vai apstrādā citā ES dalībvalstī, arī tad, ja tiek izmantoti, piemēram, mākoņdatošanas pakalpojuma sniedzēja, ārvalstu pakalpojumi.

3. risinājums – sīki izstrādāta likumdošanas iniciatīva. Ar šo risinājumu tiktu ieviesti pilnībā saskaņoti noteikumi par nepamatotām datu atrašanās vietas prasībām (baltie vai melnie saraksti). Obligātās sadarbības satvars ļautu regulatīvajām iestādēm īstenot pārrobežu piekļuvi attiecīgajiem datiem. Mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzējiem būtu jāsekmē datu pārvietošana un šajā saistībā jāatklāj pietiekami detalizēta informācija par procesiem, tehniskajām prasībām un izmaksām. Saistībā ar mākoņdatošanas pakalpojumu datu glabāšanas un/vai apstrādes drošību tiktu izstrādāti vienoti standarti un ieviesta atsevišķa Eiropas sertifikācijas shēma.

Kuru risinājumu katra puse atbalsta?

Sabiedriskajā apspriešanā 61,9 % respondentu norādīja, ka datu atrašanās vietas ierobežojumi būtu jāatceļ, un 55,3% atbalstīja likumdošanas pieejas izmantošanu šādā nolūkā. Priekšsēdētājam Tuskam adresētā vēstulē 16 dalībvalstis nepārprotami aicināja ieviest likumdošanas pieeju. Tādējādi, šķiet, attiecībā uz datu atrašanās vietas ierobežojumu novēršanu un datu pieejamību regulatīvās kontroles vajadzībām ieinteresētās personas priekšroku dod likumdošanas pieejas risinājumam (2. vai 3. risinājums), kas ļautu panākt lielāku skaidrību un noteiktību. Tomēr pierādījumi liecina, ka drošības, pakalpojumu sniedzēja maiņas un datu pārvietošanas jautājumos likumdošanas pasākumiem nevajadzētu būt pārāk detalizētiem, jo to sekas var būt pretējas gaidītajām. Pamatojoties uz savātajiem pierādījumiem, ES datu glabāšanas un/vai apstrādes pakalpojumu profesionālie lietotāji priekšroku dod 2. vai 3. risinājumam, savukārt mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzēji izvēlas 2.a risinājumu. Dalībvalstu publiskās iestādes priekšroku dod 2. risinājumam.

C. Vēlamā risinājuma ietekme.

Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tāds ir; ja nav, galvenie risinājumi)?

Tas nodrošinātu esošo nepamatoto atrašanās vietas ierobežojumu efektīvu atcelšanu un novērstu turpmākos ierobežojumus, jo kopā ar pārskatīšanas procedūru tiktu ieviests skaidrs tiesību princips. Uzlabojot izpratni par šajā regulā noteiktajiem tiesību principiem, tiktu palielināta arī juridiskā noteiktība tirgū. Turklāt, sekmējot tādu rīcības kodeksu izstrādi, kas reglamentē pakalpojumu sniedzēja maiņu un datu pārvietošanu, mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzējiem tiktu izveidots konkurētspējīgāks iekšējais tirgus.

Kādas ir vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, galveno risinājumu) izmaksas?

Datu glabāšanas un apstrādes pakalpojumu sniedzējus šī iniciatīva visvairāk ietekmēs finansiālo izmaksu ziņā, tomēr šī ietekme būs mērena. Juridiskā analīze, līgumos par (mākoņdatošanas) datu glabāšanas un apstrādes pakalpojumu sniedzēja maiņu iekļaujamu jaunu paraugklauzulu izstrāde, rīcības kodeksu izveide, standartu ieviešana un citi soļi var radīt atbilstības nodrošināšanas izmaksas.

Turklāt papildu izmaksas radītu bijušo klientu datu pārvietošana uz jaunām atrašanās vietām un tirgus daļas zaudēšana citiem/jaunajiem mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzējiem.
Kā tiks ietekmēti uzņēmumi, MVU un mikrouzņēmumi?
Jaunuzņēmumi un MVU stingri atbalsta likumdošanas pasākumus saistībā ar datu brīvu apriti, lai tādējādi uzlabotu juridisko noteiktību, un pakalpojumu sniedzēja maiņu, jo tas tiešā veidā ļaus samazināt to izmaksas un tādējādi ieņemt konkurētspējīgāku tirgus pozīciju. Specifiskās izmaksas, no kurām var izvairīties, ir izmaksas par IT infrastruktūras dublēšanos, kas rastos, piemēram, tad, ja MVU veic darbību vairākās dalībvalstīs, no kurām vienā vai vairākās tiek piemēroti datu atrašanās vietas ierobežojumi.
Vai tiks būtiski ietekmēti valstu budžeti un pārvaldes iestādes?
Dalībvalstu publiskajām iestādēm būs neliels administratīvs slogs būs – tas būs saistīts ar cilvēkresursu nepieciešamību strukturētai sadarbībai starp dalībvalstīm ar vienoto kontaktpunktu palīdzību un pārredzamības mehānisma paziņošanas un pārskatīšanas procedūras izpildei, kā tas paredzēts Vienotā tirgus pārredzamības direktīvā. Kopumā katrai dalībvalstij gadā tas varētu radīt vidēji EUR 34 539 lielas izmaksas.
Vai būs vēl kāda cita būtiska ietekme?
Jā, plašā mērogā labvēlīgi tiks ietekmēta ekonomiskā attīstība, jo tiks uzlabota Eiropas datu ekonomika un izveidots konkurētspējīgāks datu glabāšanas un apstrādes pakalpojumu tirgus. Piemēram, izmaksas varētu samazināties profesionālajiem lietotājiem. Iniciatīva varētu samazināt profesionālo lietotāju esošās izmaksas. Šie izmaksu samazinājumi varētu rasties uzņēmumiem, kuri izmanto datu glabāšanas un apstrādes pakalpojumus, un uzņēmumiem, kuri veic pārrobežu darbību vai nākotnē plāno to darīt, kā arī mazākas izmaksas rastos saistībā ar jaunu produktu vai pakalpojumu ieviešanu tirgū.
D. Turpmākā rīcība.
Kad rīcībpolitika tiks pārskatīta?
Piecus gadus pēc noteikumu piemērošanas sākuma varētu veikt visaptverošu izvērtējumu. Izvērtējums tiks sagatavots ciešā sadarbībā ar dalībvalstu vienotajiem kontaktpunktiem un pamatojoties uz to sniegto informāciju.